

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. leden Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp: Inbreng NVD voor het commissiedebat leefstijlpreventie

Amersfoort, 18 maart 2022

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

In aanloop naar het commissiedebat op donderdag 24 maart 2022 wil de Nederlandse Vereniging voor Diëtisten (NVD) graag een aantal aandachtspunten meegeven.

De NVD maakt zich sterk voor kwalitatief hoogwaardige diëtetiek, noodzakelijk voor betere kwaliteit van leven bij ziekte en het voorkomen van ziekte. Een optimale voedingstoestand van mensen staat hierbij centraal. Samen met onze leden brengen wij het belang van de diëtist en diëtistische zorg bij gezondheid, ziekte en het bevorderen van kwaliteit van leven onder de aandacht.

Nationaal Preventieakkoord - voeding en gezondheid onlosmakelijk verbonden

In 2018 maakten zeventig partijen afspraken in het Nationaal Preventieakkoord, waaronder de NVD, om de leefstijl van Nederlanders te helpen verbeteren. De ambitie is een gezonder Nederland. In het preventieakkoord is gekozen voor een aanpak op drie onderwerpen: roken, problematisch alcohol gebruik en overgewicht omdat ze verreweg de grootste oorzaak zijn voor ziektelast in Nederland, met 35.000 doden en 9 miljard euro aan zorguitgaven per jaar. Als we inzoomen op de pijler overgewicht en obesitas zien we dat het na roken de belangrijkste oorzaak is van ziekten in Nederland. Te denken valt aan hart- en vaatziekten of diabetes. **Aangezien voeding en gezondheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, is het zaak om er meer specifiek aandacht aan te besteden, binnen de leefstijlpreventie, maar ook als we breder kijken naar zorg voor de toekomst.**

GLI zorgt voor druk op diëtistenpraktijken - ondersteuning paramedische sector noodzakelijk

Om de afgesproken doelstellingen op het gebied van overgewicht te behalen, is de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) geïntroduceerd. Een GLI is gericht op een gedragsverandering om een gezonde leefstijl te bereiken en te behouden. Er wordt advies en begeleiding gegeven gericht op (1) gezonde voeding en het aanleren van gezonde eetgewoontes; (2) gezond bewegen conform de richtlijn Gezond Bewegen en hoe dit in te passen in het dagelijkse bestaan; (3) het realiseren van de gedragsverandering die nodig is om een gezonde leefstijl te verwerven en te behouden. Het aantal deelnemers aan de GLI nam in de achterliggende tijd fors toe. In 2021 (peildatum maart) namen 28.100 mensen deel aan de GLI. In iets minder dan een half jaar tijd was er een ruime verdubbeling te zien in het aantal deelnemers. Een mooie ontwikkeling in een tijd waarin een zoveel mensen te kampen hebben met overgewicht.

Maar ook een ontwikkeling die effect heeft op (de werklust van) diëtisten, die een belangrijke schakel zijn in de GLI-aanpak, al dan niet in de rol van leefstijlcoach. Dit zorgt onder andere voor toenemende druk op (diëtisten)praktijken, in het bijzonder particuliere diëtisten, en een mogelijk tekort aan diëtisten in de nabije toekomst. Het is daarom zaak dat de paramedische sector beter wordt ondersteund om gezondheidsproblemen te kunnen aanpakken. Tarieven moeten worden geïndexeerd en er moeten de beschikking komen over ontwikkelingsbudget voor innovatie. Diëtisten - en andere paramedische professionals - zijn immers een belangrijke schakel als het gaat over preventie en substitutie van zorg. ***De NVD pleit daarom voor uitbreiding en ondersteuning van de paramedische sector en het creëren van een klimaat waarin zij op waarde worden geschat. Zij zijn immers hard nodig om de grote uitdagingen op het gebied van kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg aan te pakken.***

Belang van aandacht voor adequate diëtistische zorg binnen het zorgdomein

Binnen de GLI wordt er veel aandacht besteed aan gezonde voeding en de motivatie om gezond te eten. We bemerken dat er binnen de GLI onvoldoende aandacht is voor mensen met fors overgewicht, ondergewicht en/of co-morbiditeit waarbij gezond eten en voldoende bewegen niet genoeg is om het gewenste effect te bereiken. Het metabole systeem heeft aandacht nodig en interventies met voeding is maatwerk. **Het is zaak dat er binnen alle GLI's - maar ook breder in het zorgdomein - aandacht komt voor het belang van een gepersonaliseerde dieetbehandeling die zich richt op een optimale voedingsstatus.**

Uit de eerste onderzoeken naar de GLI (programma COOL) is te zien dat deelnemers een betere kwaliteit van leven ervaren, dat er meer bewogen wordt, maar dat afvallen niet voldoende gebeurt en ook is het voedingspatroon niet wezenlijk aangepast. Vergeleken met een onderzoek van de Universiteit van Tilburg zien we dat afvallen via een diëtist effectiever is, tegen 1/5 van de kosten voor deelname aan een generieke GLI. Een GLI is breder dan afvallen, maar tegelijkertijd is het een belangrijk doel.

Hierin vervult de diëtist een unieke positie. Zij combineren immers evidence-based practice (wetenschap) en practice-based evidence op het gebied van voeding, het menselijk lichaam en psychologie. Diëtisten weten als geen ander vanuit medische, voedings- en gedragsaspecten de praktische vertaalslag te maken en bij te dragen aan het voorkomen van ziekten en het vergroten van kwaliteit van leven. Zij zijn specialisten op het gebied van voeding en gedrag in relatie tot ziekte en gezondheid, die ook als zodanig erkend en ingezet moeten worden. Het betreft hier niet voor niets een erkende beroepstitel (art. 34 BIG), waarmee zij zich onderscheiden in een tijd waarin we een wildgroei zien ontstaan aan voedings- en leefstijladviezen als nieuw verdienmodel.

Potentie van voeding in de behandeling van ziekten onvoldoende benut

De NVD signaleert dat een individueel aangepaste dieetbehandeling als onderdeel van een leefstijlinterventie wordt gezien als meest veelbelovende interventies. **In de praktijk wordt de potentie van voeding in de behandeling van ziekten (zorg gerelateerde en geïndiceerde preventie) echter nog onvoldoende erkend en benut.** Een terrein waar de diëtist een unieke positie heeft en van grote toegevoegde waarde kan zijn, voor de individuele patiënt maar ook met het oog op de toenemende zorgkosten. Daar waar leefstijlverandering wordt ingezet bij mensen die een leefstijl gerelateerde aandoening hebben, is het belangrijk dat dit wordt begeleidt door een paramedisch professional zoals een diëtist. Hetzelfde geldt voor voedingsbehandeling bij ziekte. Hier kan het verschil worden gemaakt en valt nog een wereld te winnen met betrekking tot het voorkomen van erger verloop van ziekte en zorg. De huidige vergoeding - 3 uur - voor diëtistische zorg vanuit de basisverzekering voorziet hier niet in. Wat de NVD betreft moet hier op korte termijn verandering in komen. **In het geheel van stappen die worden gezet om te komen tot een effectief preventiebeleid zou uitbreiding van vergoeding van diëtistische zorg een goede stap voorwaarts zijn.**

Maatwerk in groepsverband is mogelijk

Binnen de GLI zien wij een belangrijke rol weggelegd voor zogenoemde GLI+ programma's. Het toewerken naar homogene groepen met dezelfde aandoeningen en met voeding, beweging en gedragsverandering centraal. Ter illustratie. Onlangs werden de veelbelovende resultaten gepresenteerd van de GLI Probe; een GLI+ programma uitgevoerd door de Hogeschool van Amsterdam en Amsterdam UMC gericht op voeding interventies en beweging gericht op oudere diabetespatiënten. Juist de specifieke problematiek; afvallen zonder spierverlies voor ouderen, vraagt om maatwerk in groepsverband. Een platform zoals Voeding en Bewegen ontwikkelt vanuit de paramedische disciplines zorg op maat en onder begeleiding.

Heb aandacht voor lage gezondheidsvaardigheden binnen leefstijlprogramma's

Het is belangrijk dat het vermogen van mensen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gezondheid wordt versterkt. Binnen de huidige leefstijlprogramma's wordt er nog te weinig rekening gehouden met lage gezondheidsvaardigheden en met directe omgeving en familie. **De NVD roept daarom op om in te zetten op het vergroten van gezondheidsvaardigheden, zodat de eigen regie van mensen wordt vergroot.** Daarvoor is het noodzakelijk dat er bijvoorbeeld door huisartsen en specialisten gericht wordt doorverwezen in de richting van de paramedisch professional. De patiënt betrekken en samen beslissen is een natuurlijke manier van werken voor diëtisten en andere paramedici. Ter illustratie: de interventie VoeljeGoed! Is een mooi voorbeeld van het stimuleren van de eigen regie waarbij de client die bij de diëtist komt met obesitas tegelijkertijd werkt aan betere taalvaardigheid zodat gezonde leefstijl en zelfredzaamheid gelijk opgaan.

Belang van innovatie

Een sterke innovatieagenda is van groot belang als het gaat over zorg voor de toekomst. De NVD heeft dit als speerpunt in haar beleid. Samen met zorgverzekeraars en de andere paramedische organisaties werken we aan een innovatie agenda waarbij we de introductie van E-Health en groepsbehandeling de komende jaren nog meer willen introduceren in de diëtistische praktijk. De inzet van E-Health en digitale apps zijn goed als ze ondersteunend zijn aan het werk van de diëtist, maar kunnen het werk niet vervangen. **Daarnaast is het goed om te realiseren dat investeringen om innovatie te bevorderen wel gedragen moeten worden door de zorgverlener. De indexatie van tarieven van de paramedische beroepen in de eerste lijn is de afgelopen jaren achtergebleven. De NVD roept de overheid op om hier verandering in aan te brengen.**

Heb aandacht voor (externe) factoren - gelijke kansen

Recent verscheen er een advies van de Raad voor de Volksgezondheid & Samenleving (RVS) waarin zij een aantal aanbevelingen doet met het oog op het creëren van gelijke kansen voor iedereen. Te denken valt aan de verlaging van de btw op groenten en fruit, verbod op reclame voor ongezond voedsel en invoering van een suikertaks. Ook moeten gemeenten de bevoegdheid krijgen om het aantal snackbars en andere fastfoodzaken te beperken. De gezondheidsachterstanden ontstaan door een combinatie van factoren zoals werkloosheid, een laag inkomen, schulden of een ongezonde leefomgeving. Om de gezondheidsverschillen te verminderen, pleit de RVS voor een langjarige aanpak. Naast de eerder genoemde maatregelen moet er ruimte zijn voor een totaalpakket met meer sportfaciliteiten, groene zones, maar ook meer schuldhulpverlening, het opknappen of nieuw bouwen van woningen en buitenruimte. **De NVD onderstreept het belang van investeren in het tegengaan van ongelijkheid om de ziektelast - van onder andere overgewicht - tegen te gaan.**

Investeren in diëtetiek betaalt zich terug

Tot slot willen wij meegeven dat door mensen een advies op maat te geven, zij minder snel ziek worden en dus minder medicijnen nodig hebben, waardoor de kans op langdurige ziekenhuisopname daalt. **De diëtetiek**

heeft met een persoonlijk en gedegen voedingsadvies op maat een belangrijke sleutel in handen waar het gaat om het voorkomen, verkorten en inperken van de zorg. Investeren in diëtetiek betaalt zich terug.

Met vriendelijke groet,

Bianca Rootsaert, directeur NVD